

## STUDIJA REVITALIZACIJE I OBNOVE DVORCA GOLUBOVEC

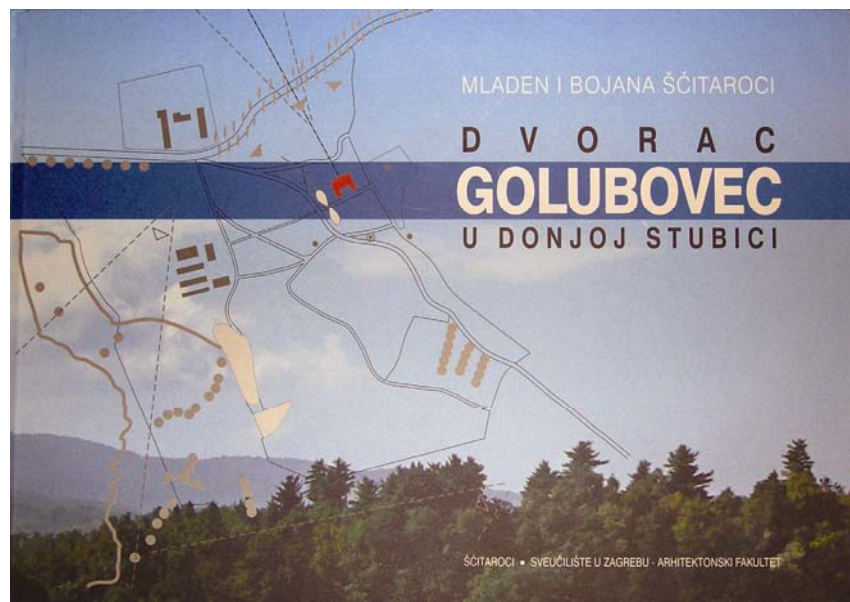
*Naslov: Dvorac Golubovec u Donjoj Stubici – prostorno-konzervatorska studija revitalizacije i obnove dvorca, perivoja, perivojne šume i Vilinskih poljana. Autori: prof. dr. sc. Mladen Obad Šćitaroci, dr. sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci. Suradnici Kosenija Petrić, Mirna Bojić, Amalija Denich, dr. sc. Damir Krajnik, Vedran Ivanović i Nikša Božić. Recenzenti: Aleksandar Vladimir Marković, prof. mr. sc. Mario Beusan, doc. dr. sc. Marilena Idžojić, dr. sc. Edurad Kušen, Vlasta Horvatić-Gmaz i barun Vuk Streeb. Urednik: Zlatko Karač. Nakladnici: Šćitaroci d.o.o., Sveučilište u Zagrebu – Arhitektonski fakultet. Za nakladnika dr. sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci i prof. dr. sc. Lenko Pleština. Naručitelj studije: Vilinske poljane d.o.o., Donja Stubica. Prijevod sažetaka na engleski jezik: Zdenka Ivković. Prijevod sažetaka na njemački jezik: Vesna Ivančević Ježek. Nositelj izrade studije: Sveučilište u Zagrebu – Arhitektonski fakultet. Likovni i grafički urednik: Nikša Božić. Lektura: Mirjana Ostoja. Grafička oprema, tisak i uvez: Denona d.o.o., Zagreb. Zagreb, 220 str., ilustracije u bojama. Format: visina 22, širina 31 cm, tvrdi uvez.*

Dvorac i negdašnji plemićki posjed Golubovec nalazi se u Donjoj Stubici, u sastavu Parka prirode Medvednica, a od Zagreba je udaljen četrdesetak kilometara cestovnom vezom, dok je zračnom linijom udaljen 19 km od Trga bana Jelačića. Dvorac je zaštićen kao kulturno dobro i prirodna rijetkost, a uspio je većim dijelom sačuvati svoj graditeljsko-prostorni i krajobrazni identitet. Inače gradnja dvoraca, plemićkih gradova i kurija

ima dugu tradiciju na tlu Hrvatske. Za dvorac Golubovec ne zna se kada je izgrađen, ali to je svakako bilo nakon 1790. i izgradila ga je Regina Drašković, rođena Domjanić, a nedugo je potom cijeli posjed kupio zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovac koji je pregradio dvorac, dodao mu klasicističku altanu i dvorsku kapelu te oblikovao engleski park s ribnjacima i uredio gospodarsko dobro. Rodbinskim su vezama dvorac potom nasljeđivale obitelji Sermage, Rauch i Steeb.

posjetiteljima, u njima su smještene muzejske i druge kulturne ustanove ili se prenamjenjuju u hotele, a hrvatski dvorci najvećim dijelom godinama propadaju bez ikakve skrbi i poštovanja.

Takvo je stanje posljedica državne nezainteresiranosti za dvorce. Stoga je nužna strategija revitalizacije i sustavno vrednovanje radi utvrđivanja najvrjednijih primjera kulturne baštine i njihove obnove državnim sredstvima. Za ostale bi dvorce, koji su dakako u većini, valjalo pronaći



Prvi su dvorci u sjevernoj Hrvatskoj izgrađeni početkom 17. st. u Hrvatskom zagorju, a u tom je gusto naseljenom kraju i najveća koncentracija dvoraca u našoj zemlji. Dvorci su bili žarište političkoga i kulturnog života hrvatskog plemstva, a inače su spomenici graditeljske baštine, perivojnog oblikovanja i krajobraznog uređenja. Europske su zemlje svoje dvorce učinile zanimljivim turističkim odredištima koji se, ako su nastanjeni, povremeno otvaraju

prihvatljive vlasničke i financijske načine revitalizacije i prenamjene. Knjiga je temeljena na prostorno-konzervatorskoj studiji koja je priprema za revitalizaciju dvorca i njegova ambijenta. Za to je osnovni uvjet bilo rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, a u slučaju Golubovca to je uglavnom riješeno. Polovica dvorca s pripadajućim terenom (perivoj, perivojne šume, dijelovi šuma i oranica) vraćeni su nekadašnjim vlasnicima – barunima Streeb, a oni

su to prodali tvrtki *Vilinske poljane* d.o.o. iz Donje Stubice. Druga polovica dvorca i zemljišta u vlasništvu je države i u postupku je davanje koncesije istoj tvrtki. Studija je izrađena u sklopu znanstvenoistraživačkog projekta o urbanističkom i pejzažnom naslijeđu koji provodi Arhitektonski fakultet u Zagrebu, a uklapa se u europski projekt *Villas* koji je trajao od 2003. do 2006. godine.

Knjiga nakon proslova ima deset poglavlja. U uvodu se navode razlozi za izradu studije s prostorno-urbanističkom i pejzažno-ekološkom ocjenom i procjenom stanja. U drugom se poglavlju obrađuju dosadašnja istraživanja i dokumentacija o Golubovcu, a u trećem povijesna građa za njegovo istraživanje. Slijedi pregled vlasnika posjeda Golubovec u četvrtom poglavlju, a u petom se temeljito raspravlja o njegovim krajobraznim i prirodnim obilježjima.

O obilježjima i obnovi perivoja dvorca temeljito se govori u šestom poglavlju, a u sedmom se raspravlja o obilježjima i obnovi dvorca. U osmom poglavlju slijedi vrednovanje Golubovca kao kulturnoga i prirodnog dobra te gospodarskog razvitka stubičkog kraja, a u devetom se poglavlju iznose zamisli o revitalizaciji Golubovca. U desetom, završnom poglavlju izneseni su uvjeti za obnovu i revitalizaciju Golubovca. Slijede potom nacrti, fotografije i crtež, sažeci na njemačkom i engleskom jeziku te popis obilne literature i izvora.

Osnovno je polazište revitalizacije nedjeljivost dvorca i perivoja te pripadajućeg krajolika, što je uostalom bilo i u vrijeme nastanka i tog i svih ostalih dvoraca. U skladu s tim uz obnovu i revitalizaciju nova izgradnja ne smije narušiti i obezvrijediti kompozicijske i vizualne vrijednosti perivoja, šume i krajolika. Već prije izrađenim programom predviđena je izgradnja višenamjenskog centra za športsko-rekreacijske, turističke i gospodarske aktivnosti na prostoru

od gotovo 50 ha. Izgradnja je zamišljena u fazama, a u prvoj bi fazi bio centar za jahanje za koji je izrađeno idejno rješenje i zatražena lokacijska dozvola. Valja istaknuti da će biti zadržani postojeći kulturni sadržaji, zbirke i izložbe društva za prikupljanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine – *Kajkaviana*.

Knjiga je promovirana u dvorcu Golubovec pred mnoštvom posjetitelja. Skupu su se obratili domaćini i predstavnici pokrovitelja (Ministarstva regionalnog razvitka, šumarstva i vodnog gospodarstva i Ministarstva turizma) te grada Donje Stubice. O zamisli revitalizacije govorio je prof. dr. sc. Mladen Obad Šćitaroci, a knjigu je predstavio mr. sc. Mario Beusan. Predstavljanje knjige nadopunjeno je glazbenim programom pijanistica Ane Pavlina, a za goste je bio predviđen obilazak dvorca i prigodni domjenak.

B. Nadilo